

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1937

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ Α. Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΟΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»
42 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 42
ΑΘΗΝΑΙ

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ Α. Ε.
ΑΘΗΝΑΙ 2008

προσπαθοῦσε πάντα νὰ φτάνη σὲ λύσεις, ποὺ ἱκανοποιοῦσαν ἔστω τις ἀτομικὲς ἀνησυχίες του, δὲν ἔβλεπε ὁ δυσκίνητος ἄνθρωπος τοῦ σπουδαστηρίου. Ἔσπευδε νὰ φανῆ χρήσιμος ὅπου ζητοῦσαν τις γνώσεις, τὴν εὐγλωττία καὶ τὰ καλά του αἰσθήματα, σὲ ἐπιστημονικὲς οργανώσεις, σ' ἐφημερίδες, σὲ περιοδικὰ, ἀκόμα καὶ σ' ἐκδρομικὰ σωματεία. Κι' αὐτὴ ἡ δραστηριότητά του δὲν ἦταν μόνο ἐξωτερική. Ἐπήγαζε ἀπὸ μίαν ἀγρυπνὴ σκέψη, ποὺ δὲν ἀφήνε νὰ τίς ξεφύγη τίποτε, κι' ἀπὸ μιὰ ζωντανότητα, ποὺ δὲ μποροῦσε νὰ ἐξαντληθῆ στὴν πανεπιστημιακὴ διδασκαλία ἢ στὴν ἐκδοσὴ ἑνὸς ἀρχαίου κειμένου. Ἐπειτα, ὁ κρυφὸς του ἔρωτας γιὰ τὴ νέα λογοτεχνία μας, ἀληθινὸς καὶ δημιουργικὸς, τὸν ἐσπρωχνε συχνά στὸ προσκήνιο, τὸν ἔρριχνε σ' ἕναν ὥραϊο καὶ ἀνυστερόβουλο ἀγῶνα, τὸν ἔφερνε κοντά μας καὶ τὸν ἔκανε συνθῆγωνιστὴ μας στὴ μεγάλη ὑπόθεση τῆς ἐνισχύσεως ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀντικειμενικοῦ ἐλέγχου τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων. Κι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν συναγωνιστὴ, μαζί με τὸ νέον ἄνθρωπο, θρηνοῦμε σήμερα. Ἦταν ὁ θάνατός του γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπιστήμη μεγάλη ἀπώλεια. Δὲν ἦταν ὅμως μικρότερο δυστύχημα γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Τέχνη. Τὸ γενικὸ αὐτὸ πνεῦμα, ποὺ χάθηκε τόσο πρόωρα καὶ τόσο ξαφνικά, εἶχε νὰ προσφέρῃ πολλά, πάρα πολλά στὴν προσπάθεια γιὰ τὴ δημιουργία πραγματικῆς πνευματικῆς ζωῆς στὸν τόπο μᾶς.

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

Ὁ Δήμος Θεσσαλονίκης καὶ τὰ Γράμματα

Φίλη «Νέα Ἐστία» ,

Εἰς τὸ τεῦχος σου τῆς 1ης Σεπτεμβρίου ὁ κ. Πέτρος Χάρης, γράφοντας γιὰ τὴν «εὐχάριστη ἐκπληξή» ποὺ ἐπροκάλεσε ἡ χορηγήσις ἀπὸ τὸν Δήμον Ἀθηναίων συντάξεως στὸν Κωστῆ Παλαμᾶ καὶ ἡ ἀθλοθεσία τῶν τεσσάρων λογοτεχνικῶν βραβείων, προβάλλει πολὺ σωστά τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν τοῦ Δήμου τῆς Πρωτεύουσας ὡς παράδειγμα πρὸς μίμησιν ἀπὸ τοὺς ἄλλους Δήμους τοῦ Κράτους.

Χωρὶς νὰ θέλω νὰ μειώσω καθόλου τὴν τιμὴν ποὺ ἀνήκει στὸν Δήμον Ἀθηναίων, ὡς πρωτοπόρον τῆς ὑποβοηθήσεως καὶ ἐπιβραβεύσεως ἀπὸ τοὺς δημοτικὸς ὀργανισμοὺς κάθε πνευματικῆς ἐκδηλώσεως, σὲ πληροφοροῦ ὅτι καὶ ὁ Δήμος Θεσσαλονίκης ἔλαβε τὴν ἴδια σχεδὸν ἀπόφασιν τὸ ἔτος 1931, χωρὶς, δυστυχῶς, ὁ κομματικὸς ἀνταγωνισμὸς, ποὺ ἐκυριαρχοῦσε τότε στὸ Δημοτικὸ Συμβούλιον, νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν πραγματοποίησίν της.

Τὸ ἱστορικὸ τοῦ γεγονότος ἔχει ὡς ἐξῆς :

Ὡς Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Δήμου τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, εἰσηγήθηκα μετὰ ἑκθεσί μου α) τὴν χρηματοδότησιν ἀπὸ τὸν Δήμον τῆς ἐκδόσεως τῶν «Χρονικῶν τῆς Μακεδονίας», περιοδικοῦ τοῦ τύπου τῶν «Ἠπειρωτικῶν Χρονικῶν», ποὺ θὰ ἐξεδίδετο ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν καὶ ἐπιμέλειαν ἐπιτροπῆς ἀπὸ καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, καὶ θὰ συνεχέντρωνε καὶ θὰ περιέσωζε

στὶς σελίδες του ὄλον τὸν πλοῦτον τοῦ ἱστορικοῦ, γλωσσικοῦ, ὀρχαιολογικοῦ καὶ λαογραφικοῦ ὕλικου τῆς Μακεδονίας καὶ θὰ ἐξυπηρετοῦσε σπουδαίως τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας της, καὶ β) τὴν ἀθλοθεσίαν ὑπὸ τοῦ Δήμου τριῶν βραβείων ἀπὸ 8.000 δραχμ. τὸ καθένα· τὸ ἕνα γιὰ τὴν ἱστορίαν καὶ λαογραφίαν, τὸ ἄλλο γιὰ τὸν πεζὸ λόγον καὶ τὸ τρίτον γιὰ θεατρικὸν ἔργον. Ὑπεδείκνυα, ἀκόμη, τὰ ὑποβαλλόμενα ἔργα νὰ κρίνονται ἀπὸ ἐπιτροπὴν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ποὺ θὰ ἀντικαθιστοῦσε στὴν Θεσσαλονίκην τὴν Ἀκαδημίαν, τὰ δὲ ἔπαθλα ν' ἀπονέμονται σὲ ἐπίσημη τελετῇ ἀπὸ τὸν Δήμαρχον. Ἀπὸ δὲ τῆς μουσικῆς πλευρᾶς, εἰσηγήθηκα τὸν καταρτισμὸν Δημοτικῆς Ὀρχήστρας δαπάναις τοῦ Δήμου καὶ τὴν χρηματοδότησιν τῆς ἐκτελέσεως διαφόρων μουσικῶν ἔργων τοῦ ἀλησιμονήτου Ριάδη.

Τὰς εἰσηγήσεις μου αὐτὰς ἐδικαιολόγησα μετὰ τὸ ὅτι «ἐπεβάλλετο εἰς τὸν Δήμον νὰ ὑποβοηθῆσθαι ἠθικῶς καὶ ὕλικῶς κάθε σοβαρὰν ἐκδήλωσιν τῆς πνευματικῆς ἐν γένει κινήσεως καὶ νὰ ὠθηθῆσθαι καὶ ἐπιβραβεῦσθαι τὰς προσπάθειαις ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἠδύναντο νὰ συμβάλουν εἰς τὴν δημιουργίαν της, οὕτως ὥστε νὰ δυνηθῆσθαι σὺν τῷ χρόνῳ ἡ Θεσσαλονίκη νὰ καταστῆ καὶ πνευματικὴ συμπερωτεύουσα».

Ὁ τότε Δήμαρχος κ. Βαμβακᾶς υἱοθέτησε τὰς εἰσηγήσεις μου καὶ τὸ Δημοτικὸ Συμβούλιον, ποὺ εἰργάζετο ἀκόμη τότε κάπως ὀμαλά, τὰς ἐνέκρινε κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ὅταν ὅμως ἦλθεν ὁ καιρὸς τῆς ἐφαρμογῆς των, ἡ δξύτης τῶν κομματικῶν παθῶν μεταξὺ τῶν συμβούλων εἶχε φθάσει στὸ κατακόρυφο, καὶ ἐπειδὴ οἱ ἀντιπολιτευόμενοι τοῦ Δήμαρχου ἦσαν περισσότεροι, ἐματαιώθη ἡ πραγματοποίησίν των, καὶ τὸ μόνο ποὺ πρόφθασε νὰ γίνῃ, ἦταν ἡ ἐκτέλεσις, ἀπὸ εἰδικῶς καταρτισθέντα χορὸν, τῆς «Βυζαντινῆς Λειτουργίας» τοῦ Ριάδη, τὸ πρῶτὸν τῆς ἡμέρας τῶν ἐγκαινίων τῆς Διεθνούς Ἐκθέσεως τοῦ 1931.

Προηγήθηκα λοιπὸν ὁ Δήμος Θεσσαλονίκης εἰς τὴν λήψιν ἀποφάσεως γιὰ τὴν ὑποστήριξιν τῆς πνευματικῆς κινήσεως καὶ τὸν καταρτισμὸν Δημοτικῆς Ὀρχήστρας, ποὺ δυστυχῶς ἔμειναν στὸ χαρτί, ἐνῶ οἱ σημερινῆς ἀποφάσεις τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, ποὺ τιμοῦν τὴ Διοίκησίν του, δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ ἔχουν τὴν ἴδια τύχην.

Πάντως, θὰ ἤμουναι ἐξαιρετικὰ ἱκανοποιημένος, ὅπως καὶ ὅσοι ἀγαποῦν τὴν Θεσσαλονίκην, ἂν ὁ Δήμος της ἀπὸ πρωτοπόρος ποὺ μποροῦσε νὰ εἶναι στὸ ἐπίπεδον αὐτό, γινόταν, ἔστω καὶ σήμερα, μιμητὴς τοῦ Δήμου Ἀθηναίων.

Φιλικά

Γ. Σ. ΖΕΥΓΩΛΗΣ

Συμπλήρωμα βιβλιογραφίας Κρυστάλλη

Κύριε Διευθυντά,

Πολὺ σωστά καὶ δίκαια ὅσα γράφτηκαν στὸ φύλλον σας τῆς 15ης Σεπτεμβρίου γιὰ τὴ Βιβλιογραφία τοῦ Κρυστάλλη ἀπ' τὸν ἀκαταπό-

νητο κ. Κατσιμπαλη. Ὁ κ. Κατσιμπαλης ὅμως φτάνει ὡς τὸ 1935, ἐνῶ ἡ κίνησις γύρω στον ποιητὴ ἐξακολούθησεν ἀρκετὰ ἐντονη καὶ ὡς τὰ σήμερα. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε λοιπὸν καὶ συμβάλωσιν τὴ συμπλήρωσις τῆς Κρουσταλλικῆς βιβλιογραφίας τῶν ἐτῶν 1935-1937.

1. *Ἀδωνίς* : Στὸν τάφο τοῦ Κρουστάλλη, περιοδ. Ἀθ. « Παιδικὸς Κόσμος », 15-3-35.
2. *Στεφ. Στεφάνου*, Ἰωαννῶν καὶ περασμένα — Ὁ Κώστας Κρουστάλλης (φιλολογικαὶ ἀναμνήσεις), ἐφ. Ἀθ. « Ἀθηναϊκά Νέα » 9-3-36.
3. *Γ. Βαλέτας*, Κρουστάλλης καὶ Μπούεμ, π. Ἀθ. « Νέα Ἑστία », τ. Κ', σ. 237, 1936.
4. *Ὀλμος Περάνθης* : Κώστας Κρουστάλλης (λυρικὴ βιογραφία καὶ κριτικὴ ἀνασκόπησις). Ἐκδ. Γκογκώνη. Ἀθ. 1936 (βιβλίον).
5. *Ν. Γ. Μαραῆς* : Μία διάλεξις — Ὁ ποιητὴς Κρουστάλλης, ἐφ. « Ἀθ. Νέα », 15-6-36. (Ἐξ ἀφορμῆς τῆς διαλέξεως — « Ἡ μαρτυρικὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργον τοῦ ποιητοῦ Κώστα Κρουστάλλη » — Ν. Κατσιμπαρου, εἰς τὸ Δημοτ. Θέατρον Πειραιῶς, στίς 10 Ἰουνίου 1936).
6. *Χρ. Χριστοβασιλῆς* : Στὰ χρόνια τοῦ ποιητοῦ Κώστα Κρουστάλλη (ποίημα). — (Ἐφ. Ἀθ. « Φωνὴ τῆς Ἡπειροῦ » 21-4-95 καὶ 19-4-96). Ξανατυπώθηκε ἀπ' τὸν ἴδιον : Ἐφ. Ἰωαννίνων « Ἐλευθερία » (Μάϊος 1936) καὶ ἐφ. Ἀθ. « Ἡπειρωτικὸν Μέλλον », φ. 37, 2-6-36.
7. *Γ. Βαλέτας* : Φιλολογικὰ στὸν Κρουστάλλη (Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Βαλαωρίτη — Ὁ Κρουστάλλης ἱστορικὸς — Βιογραφικὰ — Βιβλιογραφικὰ — Κριτικὰ) Μυτιλήνη, 1936 (βιβλίον).
8. *Γ. Βαλέτας* : Οἱ χελιδόνες τοῦ Κρουστάλλη καὶ τὸ λυρικό του ἔργο. — Λευκοσία, Κύπρος, Ξανατύπωμα ἀπ' τὸ περιοδ. « Πάφος », 1937 (βιβλίον).

(Ἀπ' ἀφορμὴ τὰ τρία παραπάνω βιβλία γράφτηκαν πολλὰ σημειώματα σὲ περιοδικὰ καὶ ἡμερησίους. Σημειῶνω μόνον ὅσα ἀναφέρονται περισσότερο στὸν Κρουστάλλη καὶ τὸ ἔργο του :)

9. *Ἀλ. Μαρ(ό)πουλος* : Κώστας Κρουστάλλης π. « Βόρειος Ἡπειρος », Μάρτιος 1936.
10. *Χ. (Γ. Πώπ)* : Διὰ τὸν Κρουστάλλη, ἐφ. « Ἐθνος », 12 Μαΐου 1936.
11. *Σ. Σκίπης* : Κώστας Κρουστάλλης, ἐφ. « Βραδυνή », 24 Μαΐου 1936.
12. *Ἀπ. Μαγγανάρης* : Κώστας Κρουστάλλης, π. « Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις », ἀρ. 345, Ἰούλιος 1936.
13. *Γ. Δ(έλιος)* : Κώστας Κρουστάλλης, π. Θεσ/κης « Μακεδονικὴς Ἡμέρες », Ἰούλιος-Αὐγούστος 1936.
14. *Κλ. Παράσχος* : Κώστας Κρουστάλλης, π. « Νέα Ἑστία », 15 Αὐγούστου 1936.
15. *Tellos Agras* : Olmos Peranthis : Kostas Krystallis, περ. « L'Hellénisme Contemporain », Δεκέμβριος 1936.
16. *Κ. Θ. Δημαρᾶς* : Περὶ Κρουστάλλη, ἐφ. « Ἐλεύθερον Βῆμα », 11 Ἰανουαρίου 1937.
17. *Δ. Αστέριότης* : Lettres Néogreques, περ. « Mercure de France », Paris, No 927, 1 Φεβρουαρίου 1937.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

18. Ἡ προτομὴ τοῦ Κρουστάλλη, ἐφ. « Ἀθηναϊκά Νέα », 13 Ἰουνίου 1936.
 19. Ἐρανος γιὰ τὴν προτομὴ τοῦ Κρουστάλλη, (εἰδήσις), ἐφ. « Ἡπειρωτικὸν Μέλλον », φύλ. 51, 14 - 6 - 37.
 20. Ἡ εἰς Συρραῶνον προτομὴ τοῦ Κρουστάλλη, ὑπὸ *Κ. Κασίμη*, ἐφ. « Ἡπειρωτικὸν Μέλλον », φύλ. 52, 17 - 7 - 37.
 21. Περὶ Κρουστάλλη (Καθημερινά), ἐφ. « Καθημερινή », 21 - 7 - 37.
 22. Ὁ Κώστας Κρουστάλλης στίς χιονοσκεπαστες κορφὰς τοῦ Πίνδου, ὑπὸ *Δ. Καλλονᾶ*, ἐφ. « Βραδυνή », 4 - 8 - 37.
 23. Σημειώματα (γιὰ τὸ μνημεῖο τοῦ Κρουστάλλη), ἐφ. « Ἐλεύθερον Βῆμα », 11 - 8 - 37.
 24. Ἡ προτομὴ τοῦ Κρουστάλλη, ἐπιστολὴ *Ν. Περράκη*, ἐφ. « Ἐλεύθερον Βῆμα », 12 - 8 - 37.
 25. Ὁ σύνδεσμος Συρρακιωτῶν διὰ τὸν Κρουστάλλη (ἀνακοίνωσις), ἐφ. « Ἐλεύθερον Βῆμα », 17 - 8 - 37.
 26. Ἡ προτομὴ τοῦ Κρουστάλλη (Εἰς τὸ περιθώριον τῶν γεγονότων), ἐφ. « Πρωΐα », 20 - 8 - 37.
 27. Ὁ Κρουστάλλης καὶ ἡ προτομὴ του, ὑπὸ *Ὀλμου Περάνθη*, ἐφ. « Ἐθνος », 25 - 8 - 37.
 28. Ὁ ἀνδριάς τοῦ Κ. Κρουστάλλη, ἐφ. « Ἡπειρωτικὸν Βῆμα », 26 - 8 - 37.
 29. Γιὰ τὸν Κρουστάλλη μας, ἐφ. « Ἡπειρωτικὸν Μέλλον », φύλ. 53, 31 - 8 - 37.
 30. Σημειώματα (γιὰ τὸ μνημεῖο τοῦ Κρουστάλλη), ἐφ. « Ἐλεύθερον Βῆμα », 21 - 9 - 37.
 31. Ἡ προτομὴ τοῦ Κρουστάλλη (Εἰς τὸ περιθώριον τῶν γεγονότων), ἐφ. « Πρωΐα », 23 - 9 - 37.
 32. Ἡ προτομὴ τοῦ Κρουστάλλη, ἐπιστολὴ *Γ. Τσουριδῆ*, ἐφ. « Καθημερινή », 25 - 9 - 37.
 33. Τὸ μνημεῖον τοῦ Κρουστάλλη, ἐπιστολὴ *Ι. Καβαμπέλη*, ἐφ. « Πρωΐα », 25 - 9 - 37.
- ΜΕΡΙΚΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΙΝ ΤΟΥ 1935.
- Α' Ἔργα :**
34. Ἡ πρώτη ἀγάπη (ποίημα). Περ. « Ἐβδομάς », φύλ. 44, 1890.
 35. Ἰραμμενοχώρια (Ἡπειρωτικαὶ Ἀναμνήσεις, περ. « Ἑστία », 8 - 5 - 95). Ξαναδημοσιεύτηκε στὸ περ. « Παναθηναϊκὰ », τόμ. 24, σελ. 40, με ρουμπρίκα : Παλιῆς Σελίδες.
 36. Ἀγγελία Ἐκδόσεως Ἀπάντων Κρουστάλλη ὑπὸ *Ι. Κολλάρου*, περ. « Πινακοθήκη », τόμ. 12, τεύχ. 136-137.
- Β' Βιβλιογραφία :**
37. *Φιφίκα Μυλωνᾶ* : Κρουστάλλης (ποίημα). Εἰς τὴν συλλογὴν « Λύρας Παλμοί », 1908.
 38. *Φαίδων (Γρ. Ξενοπούλου)* : Ἡ προτομὴ τοῦ Κρουστάλλη, περ. « Διάπλασις τῶν Παιδῶν », φύλ. 27-2-1921.
 39. (*Ἀνυπόγραφο*) Οἱ ἀριστοὶ ποιηταὶ μας : Κ. Κρουστάλλης, περ. Ἀθ. « Ὁ Θησαυρός », σελίς 49 1924.
 40. *Ἀθ. Παπαχαρίσης* : Λίγα λόγια γιὰ τὸν Κρουστάλλη, ἐφ. Ἰωαννίνων « Ἡπειρωτικὴ Ἠχώ », 18-5-25.

41. Ἐφημερίς Ἄρτας «*Ἡπειρωτικὸν Βῆμα*», 38-4-1930. («Τὸ φύλλον τοῦτο ἀφιερώνεται στὸν Κρυστάλλη») Περιεχόμενα: *Κωστῆ Παλαμά*: Κρυστάλλης (ποίημα), (δημοσιευμένο καὶ στὴ «*Νέα Ἐστία*», 1 Ἰουν. 1930), *Ἰω. Παπαβασιλείου*: Τὰ ἀποκαλυπτήρια *Πάνου Παπασπύρου*: Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Κρυστάλλη. *Π. Παπασπύρου*: Ἡ Ἄρτα καὶ ὁ ποιητής. *Κρίσεις καὶ σχόλια*: Τὸ σπῆτι ὅπου πέθανε ὁ Κρυστάλλης. — Ὁ τάφος τοῦ Κρυστάλλη. — *Εἰδήσεις*: Ἡ θαυμασία τελετὴ τῶν ἀποκαλυπτηρίων τῆς προτομῆς τοῦ ἡπειρωτοῦ ποιητοῦ Κώστα Κρυστάλλη.
42. *Τάκης Σιωμόπουλος*: Κ. Κρυστάλλης (ποίημα) περ. Ἰωαννίνων «*Ἑλλοπία*», τόμ. 11-12, σ. 270. Τὸ ἴδιο τυπώθηκε στὴ συλλογὴ του «*Εἰκόνες καὶ Σύμβολα*», Ἀθ., ἔκδ. «*Μίνεργα*», 1937.
43. *Μ. Παπαδόπουλος*: Δέηση γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ Κρυστάλλη (ποίημα), ἔφ. «*Μαθητικὸς Τύπος*», 25 Μαρτίου 1933.
44. *Νίκος Βαρέλλας*: Κώστας Κρυστάλλης, 1868-1894, π. «*Μακεδονόπουλο*», Θ/κη, ἀρ. φ. 13, Ἰούνιος 1933.
45. *Μιχ. Παπαδόπουλος*: Ἐκεῖνοι ποὺ ἔφυγαν, ὁ τραγουδιστὴς τοῦ χωριοῦ καὶ τῆς στάνης, περιόδ. «*Μαθητικοὶ Παλμοὶ*», Δράμα, τεύχη 8, 9, 10, 1934.

ΟΛΜΟΣ ΠΕΡΑΝΘΗΣ

Μία ἀβλεψία

Φίλε κ. Διευθυντά,

Ἦ Σὲ μιὰ κριτικὴ τοῦ κ. Γιάννη Γκούρα γιὰ τὸ βιβλίό μου «*Ἰων Δραγοῦμης*». πολὺ κολακευτικὴ, δημοσιευμένη στὸ τελευταῖο τεύχος τῶν «*Ἀχαϊκῶν*», γιὰ τὴν ὁποία τοῦ ἐκφράζω ἐδῶ, καὶ δημόσια, τὶς εὐχαριστίες μου, ὑπάρχει μιὰ παρατήρηση ποὺ σίγουρα θὰ ὀφείλεται σὲ ἀβλεψία. Ὁ κ. Γκούρας γράφει κάπου: «Τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ ἔργου τοῦ Ἰωνα μᾶς παραδόθηκε μᾶλλον σὲ λογοτεχνικὴ μορφή, ἂν καὶ ἀρκετὰ ἰδιότυπη. Ὅμως γι' αὐτὸ δ κ. Παράσχος δὲ μᾶς μιλάει σχεδὸν καθόλου.» (Ἐγὼ ὑπογραμμίζω.) Ἄν ἦταν δυνατὸ! Μὰ σὲ τριάντα τέσσαρις ὀλόκληρες σελίδες (σελ. 267-301), σ' ὀλόκληρο τὸ κεφάλαιο «*Ὁ Καλλιτέχνης*», δὲ μιλῶ παρά γιὰ τὸ ζήτημα αὐτό, ὅσο γίνεται ἀναλυτικώτερα.

Ἡ παρατήρηση, λοιπόν, τοῦ φίλου κ. Γκούρα ὀφείλεται ἀσφαλῶς, τὸ ξαναλέω, σὲ ἀβλεψία. Καὶ δὲ θὰ ἔκαμνα αὐτὴ τὴν «*mise au point*», ἂν δὲν ἐπρόκειτο γιὰ ζήτημα τόσο γιὰ μένα οὐσιαστικό.

Μὲ τὶς θερμὲς μου εὐχαριστίες
ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Ἡ βιογραφία τοῦ Ρήγα

Φίλε κ. Διευθυντά,

Τὴν βιογραφίαν τοῦ Ρήγα ἀπὸ τὸν Μουστοξύδη σᾶς ἔστειλα μὲ τὴν προϋπόθεσιν, ὅτι θὰ ἔβλεπα τὴν πρώτην διόρθωσιν διὰ νὰ προσθέσω

ὑποσημειώσεις. Δι' ὑποσημειώσεις ἦσαν ἀπαραίτητοι, ἄλλαι μὲν πρὸς διευκρίνισιν μερικῶν σκοτεινῶν ἢ ἀσαφῶν σημείων τοῦ κειμένου τοῦ Μουστοξύδη, ἄλλαι δὲ διὰ νὰ παραπέμψω βιβλιογραφικῶς εἰς ἄλλας πηγὰς, ἰδίως ἐπὶ τῶν ἰδικῶν μου σχολίων.

Ἀτυχεῶς, λόγῳ ταξειδίου μου, δὲν ἐπρόλαβα νὰ ἰδῶ διορθώσεις καὶ νὰ προσθέσω παραπομπάς, τὸ δὲ ἄρθρον ἔμεινε ἔτσι κάπως ἀτελές. Τὸ νὰ τὰς προσθέσω τώρα δὲν ἔχει χρησιμότητα. Παραγοροῦμαι, ὅτι μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ κυκλοφορήσῃ τὸ περὶ «*Ρήγα Βαλεστινῆ*» βιβλίον μου, εἰς τὸ ὁποῖον διευκρινίζονται ὅλα τὰ σχετικὰ καὶ μὲ συνεχεῖς παραπομπὰς εἰς πηγὰς.

Μὲ ἀγάπην

ΑΠ. Β. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ

Ὁ ἔρανος γιὰ τὴν προτομὴ τοῦ Κωστῆ Παλαμά

Οἱ τελευταῖες εἰσφορὲς γιὰ τὴν προτομὴ τοῦ ποιητοῦ δὲν συμπληρώνουν μόνον τὸ ἀπαιτούμενο ποσόν, ἀλλὰ ἔρχονται νὰ δείξουν πόσο μεγάλη, καὶ μοναδικὴ ἴσως γιὰ τὴν Ἑλλάδα, — δὲν λογαριάζονται οἱ ἔρανοι γιὰ πολιτικὰ πρόσωπα, — ἦταν ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἐράνου τῆς «*Νέας Ἐστίας*». Στὸ προηγούμενο τεύχος, ὁ κατάλογος εἰσφορῶν παρουσίαζε σύνολο δρχ. 57.732. Σήμερον, ἡ ἀπόδοσις τοῦ ἐράνου ἔχει ὑπερβῆ τὸ ποσόν (65.000 δρχ. περίπου) ποὺ προϋπολογίστηκε ὅτι θὰ χρειαστῇ γιὰ τὴ μεταφορὰ τοῦ γυψίνου προπλάσματος στὸ μάρμαρο καὶ τὸ βάθρο τῆς προτομῆς. Καὶ συγκεκριμένα:

Συμπληρωματικὴ εἰσφορὰ τοῦ Ὑπουργείου Διοικήσεως Πρωτευούσης (πρώτη εἰσφορὰ δρχ. 5.000)	Δρχ. 20.000
Εἰσφορὰ Ἑλλήνων τῆς Κωνσταντίας	> 7.000
Μ. Α. Μαρίνος	> 52
Προηγούμενες εἰσφορὲς	> 57.732
Σύνολον	> 84.784

Θὰ κηρύσσαμε, λοιπόν, τὴ λήξιν τοῦ ἐράνου, ἀλλὰ ἔχουμε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ περιμένουμε τὴ σχετικὴ ἀπόφασιν τῆς ἐπιτροπῆς, ποὺ θὰ κανονίσῃ καὶ πῶς θὰ διατεθῇ τὸ περίσσευμα. Στὸ ἐρχόμενο τεύχος ἐλπίζουμε ὅτι, μαζί με τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν, θὰ μπορέσουμε νὰ δώσουμε καὶ ἀναλυτικὸν πίνακα τοῦ ἐράνου Ἀλεξανδρείας.

X.

Ἡ εἰκονογράφησις τοῦ τεύχους

Ἡ εἰκονογράφησις τοῦ μυθιστορήματος «*Ἡ Ζένη Γῆ*» γίνεται ἀπὸ τὸν κ. Σπ. Γιωνναρῆ. Τὴν εἰκόνα τοῦ διηγῆματος «*Συνοικία*» ἐφιλοτέχνησε ἡ δ. Ρέα Λεονταρίτου.